

Vår saksbehandler
Siri Vik-Hansen, tlf. 33412649

Dokument dato
02.11.2005

Deres dato
02.05.2005

Vår referanse
2005/2617/VISI

Deres referanse

Kommunal- og regionaldepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Arkivkode 008	
KOMM. OG REG. DEP	
11 NOV 2005	
05/1594-99	
Ark.	1050-0
Avd.	KO IKO IDV

Høringsuttalelse; Samspill og tillit – om staten og lokaldemokratiet

Vi viser til brev fra Kommunal- og regionaldepartementet, "Høring – Lokaldemokratikommisjonens første utredning – NOU 2005:6" (02.05.2005).

Parallelt med denne høringsuttalelsen er det også gitt uttalelser i forhold til høringsnotat om forslag til nye lovregler om interkommunalt samarbeid og innspill til struktur og oppgavefordeling i offentlig sektor.

Nedenfor gis DSBs kommentarer til høringsnotatet fra Lokaldemokratikommisjonen.

Grad av statlig styring

DSB støtter kommisjonens prinsipielle synspunkt på at i den grad statlig styring bidrar til økt rettsikkerhet, likhet og likeverdighet, bør det være innslag av statlig styring.

Kommentar

Staten bør beholde ansvar for oppgaver som krever sentrale beslutninger og som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning. Innen feltet samfunnssikkerhet og beredskap, ser vi en svakere interesse hos kommunene ift å opprettholde et tilbud. Vår erfaring er at det lokalt ikke er naturlige kontroll- og påvirkningsmekanismer som sikrer et forutsigbart og tilfredsstillende arbeid på dette området. Dette gjelder både innen det generelle samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet, innen brannforebyggende virksomhet og brann- og redningsinnsats. Et virkemiddel for å bøte på dette, er samarbeid mellom kommunene for best mulig utnyttelse av ressursene. (Det vises til de to øvrige høringsuttalelsene ift dette).

Bredt ansvarsområde

Kommisjonen mener at alle kommuner bør ha et bredt ansvarsområde og ha størst mulig frihet til å prioritere mellom sektorer. Samtidig skal ikke dette forhindre at kommunene kan samarbeide/velge andre organisasjonsformer. Kommisjonen foreslår at det iverksettes et prosjekt der kommunenes rolle som samfunnsutvikler blir analysert.

Kommentar

Kommunene er viktige aktører i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. God kommunal beredskap er en forutsetning for en god nasjonal beredskap. Kommunene har ansvar for brann, redning og primærhelsetjeneste, men skal også være forberedt på

Postadresse
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Hovedkontor
Postboks 2014
3103 Tønsberg

Kontoradresse
Rambergveien 9
3115 Tønsberg

E-post
postmottak@dsb.no

Telefon
33 41 25 00

Intr nett
www.dsb.no

Telefaks
33 31 06 60

Org.nr.
974 760 983
Hovedkontoradresse
Rambergveien 9
3115 Tønsberg

å håndtere ekstraordinære hendelser innen alle ansvarsområdene. I tillegg har kommunene ansvar for forebyggende samfunnssikkerhetsarbeid gjennom bl.a kommuneplanarbeidet.

Kommuneundersøkelsene viser at samfunnssikkerhetsarbeidet på flere områder er mangelfull. Nærmere undersøkelser i 2004 viser at kommunenes samfunnssikkerhetsarbeid er lite kjent og ikke prioritert. Arbeidet er sektorisert og lite integrert i de kommunale beslutningsprosessene.

DSB ser et behov for at oppfølgingen av kommunene på dette området må styrkes.

DSB støtter forslaget om å opprette et prosjekt for å analysere kommunens rolle som samfunnsutvikler. I dette bør et fokusområde være kommunenes ansvar innen samfunnssikkerhet og beredskap.

Fylkesmannens rolle

Kommisjonen mener at fylkesmannens oppgaver bør avgrenses til tilsyn, klage og legalitetskontroll, og nødvendig dialog for å sikre at kommunene gjennomfører de store velferdsoppgavene. Samtidig mener kommisjonen at det ikke er samme behov for dialog og rådgivning når det gjelder oppgaver som har med kommunenes rolle som samfunnsutvikler (planarbeid, næringsutvikling, miljø og landbruk).

Kommentar

Fylkesmannen er drivkraften bak det generelle samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunene. Fylkesmannen samordner de sentrale forventningene på området. Embetet skal ha oversikt over de viktigste utfordringene i fylket innen samfunnssikkerhet og beredskap. Fylkesmannen skal bidra til at det gjennomføres nødvendige forebyggende tiltak, og skal være spesielt oppmerksom på behovet for sikring av kritisk infrastruktur og drikkevann. Dette gjøres ved å trekke samfunnssikkerheten inn i arealplanleggingen. Fylkesmannens virkemidler er bl.a tilsyn, øvelser og innsigelsesrett ihht plan- og bygningsloven.

DSB har tidligere gitt anbefalinger til hvordan embetenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap **kan styrkes**. Nedenfor refereres dette:

1. Styrking av de regionale fagmiljøene med medarbeidere som har god kompetanse i forhold til beredskapsmessige utfordringer i fylket.
2. Videreutvikle samarbeid og læringsdialog fylkene i mellom, for gjensidig læring og utnytting av kompetanse.
3. Fylkesmennene må utarbeide systematiske oversikter over risiko- og sårbarhetssituasjonen i fylket, og følge opp gjennom forebyggende samfunnssikkerhet, øvelser og tilsyn. Samarbeid på tvers med kommuner, politi, Forsvar, sivilforsvar, øvrige regionale etater og næringsliv må vektlegges.
4. Større bevissthet rundt fylkesmannens samordningsrolle i krisesituasjoner.
5. Styrking av krisehåndteringsrollen gjennom beredskapsplanverk og gjennomføring av øvelser.

6. Tett dialog mellom fylkesmannen og kommunene for å oppnå nødvendig oppfølging og læring ved rullering av kommuneplaner. Det er ønskelig at fylkesmennene gir informasjon om kravet knyttet til risiko- og sårbarhetsanalyser og etterspør funnene fra analysene når de får planene til behandling, og eventuelt rette/varsle innsigelse når analyser ikke er gjennomført, eller at funnene ikke er fulgt opp.
7. Tilsynene bør brukes mer aktivt til å synliggjøre/veilede kommunene i hvordan samfunnssikkerhet og beredskap kan integreres i ordinære planer og styringssystemer

Forenkling av regelverket

Kommisjonen påpeker at arbeidet med forenkling av det statlige regelverket overfor kommunene er viktig. I tillegg må informasjonsinnhenting fra kommunene være hensiktsmessig og ikke unødig belastende.

Kommentar

Innledningsvis påpeker DSB at det er nødvendig å få på plass en generell beredskapsplikt for kommunene, og juridisk forankring for fylkesmannens arbeid mot kommunene. Justis- og politidepartementet har startet dette arbeidet gjennom en ny lov om sivilforsvaret. For øvrig er kommunenes ansvarsområder innen samfunnssikkerhet og beredskap fordelt på flere lover. På bakgrunn av regjeringens handlingsplan for "Et enklere Norge" skal det arbeides systematisk med forenkling av regelverket. DSB er gtt i oppdrag av Justis- og politidepartementet å foreta forenklinger innen vårt regelverk innen helse-, miljø- og sikkerhetsområdet.

Samtidig ser vi at lov og forskrift ikke er tilstrekkelig for at kommunene skal ivareta sitt ansvar (se tidligere kommentar, og nedenfor om brannvern).

Særlig om beredskap og brannvern:

Det antydes i høringen at staten i for stor grad påvirker de kommunale prioriteringer. Regelverket innenfor brannvern gir staten, ved DSB, en mulighet til å føre tilsyn med at kommunene har et brannvesen som utfører de pålagte oppgaver på en riktig måte. Adgangen til å føre tilsyn, kombinert med sanksjonsmuligheter, har ført til at det i Norge idag er færre branner i særskilte brannobjekter (samfunnsviktige bygninger). Siden 1990 har det ikke vært branner i særskilte brannobjekter av kategori a, eksempelvis sykehjem og overnattingssteder, med fler enn 3 omkomne. Omfanget av skader er redusert.

Det utføres idag 520 årsverk innenfor forebyggende brannvernarbeid i kommunene. Dette tallet ville ikke vært på langt nær så høyt hadde det ikke vært for det detaljerte regelverket som finnes på området. Det detaljerte regelverket DSB forvalter har vært avgjørende for at vi har nådd de resultater som er nevnt over.

Brannvesenet skal sørge for at alle er sikret en effektiv og kompetent brann- og redningsinnsats ved brann og andre ulykker. DSB er tilsynsmyndighet og har som oppgave å påse at brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter etterleves av kommunene. I dette ligger at vi gjennom forvaltningen følger opp loven

overfor kommunene, om nødvendig med bruk av pålegg og tvangsmulkt. Det tilsynet brannvesenet som lokal tilsynsmyndighet fører med særskilte bygninger og anlegg anses for å være det viktigste virkemiddelet fra det offentliges side for å sikre lovbestemt brannsikkerhet i viktige objekter. Direktoratet gjennomførte over en 4-års periode (1999 – 2002) tilsyn med alle landets brannvesen. Tilsynet hadde fokus på kommunenes oppfyllelse av minimumskravene i lover og forskrifter, og det ble i løpet av perioden registrert at totalt antall avvik og anmerkninger var synkende. Dette viser at tilsynet, den videre oppfølgingen av kommunene inkludert i ytterste konsekvens bruk av tvangsmulkt, førte til en prosess med forbedring i kommunene.

DSB oppfordrer til enhver tid kommunene om å samarbeide innenfor brannvernområdet. Stadig flere kommuner har nå felles brannvesen, og av disse er det flere interkommunale selskaper. Noen av disse samarbeidene går over fylkesgrensene. Vi ser her at dersom fylkesmannen skal få en større rolle enn i dag, herunder f.eks. å utføre tilsyn med brannvesenet, vil det måtte finnes løsninger på de utfordringer kommunesamarbeid over fylkesgrensene vil innebære. Det må uansett sikres at tilsynet gjennomføres på en faglig forsvarlig måte og med forutsigbarhet.

Det er direktoratets erfaring at det ikke er naturlige kontroll- og påvirkningsmekanismer lokalt i kommunene som kan sikre at det eksisterer tilfredsstillende brannforebyggende virksomhet og brann- og redningsinnsats.

Det er på brannvern- og beredskapsområdet i dag et kvalitetsnivå som ikke ville vært der uten et detaljert regelverk med krav til kommunene om prioritering av ressurser. Dagens trusselbilde gjør det stadig viktigere å ha en beredskap som fungerer. Dette krever at kommunene i tilstrekkelig grad prioriterer brannvern og beredskap.

Evaluerings- og utredningsprosjekt

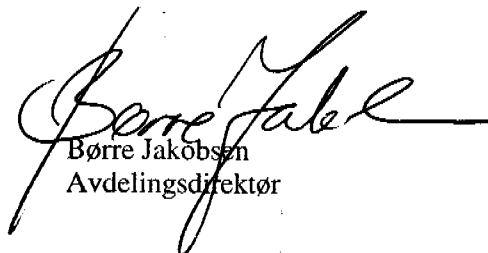
Kommisjonen foreslår et eget evaluerings- og utredningsprosjekt som redegjør for statlig samordning, og evaluerer virkningen overfor kommunesektoren.

Kommentar:

DSB støtter opprettelsen av et slikt prosjekt, med et bredt fokus slik at helheten ivaretas.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Jon Lea
Direktør

Børre Jakobsen
Avdelingsdirektør